

UP 29
REHABILITACIJA U PSIHIJATRIJI
DVIJE GODINE POSLIJE RATA

V. Hećimović

Činjenica da se neposredno nakon pretrpljenih psihičkih trauma u ratu javljaju psihičke tegobe dobro je poznata svim liječnicima koji se brinu za ratne stradalnike.

Isto je tako dobro poznato da se psihičke tegobe mogu javiti i niz godina nakon pretrpljenih psihičkih trauma.

Kad se jave, psihičke tegobe znatno utječu na uspješnost terapije i rehabilitacije koje provode liječnici nepsihijatri, npr. liječnici fizikalne medicine.

Dvije godine nakon rata neke činjenice se mogu jasnije sagledati i bolje razumijeti.

Vjerovali smo da će naši vojnici - branitelji od bezobzirnog agresora, nakon povratka s bojišnica doživjeti prihvaćanje i poštivanje zahvalnog naroda, za razliku od američkih vojnika, sudionika Vijetnamskog rata, za koje, činilo se, američka antimilitaristička javnost nije imala razumijevanja. Međutim, naši veterani koji imaju psihičke tegobe, također se osjećaju neprihvaćeni i odbačeni.

U ovom radu razmatram čimbenike koji su doveli do takvog ishoda.

Psihičke tegobe sudionika domovinskog rata rijetko se javljaju izdvojeno, kao npr. depresivna reakcija. Gotovo redovito se javlja komorbiditet (npr. postraumatski stresni poremećaj, depresivna reakcija, trajni poremećaj osobnosti nakon traume i alkoholizam).

Izražene su teškoće funkcioniranja u obitelji, na radnom mjestu i u društvu, u kojem su prije dobro funkcionirali.

Pri dragovoljnom stupanju u hrvatsku vojsku nisu mogli predočiti koliko će se žrtvovati, i sada kad postaju svijesni prave cijene svog nesebičnog domoljubnog postupka, na razne načine iskazuju svoje razočarenje.

Niz faktora koji su djelatni u okolini osoba s postraumatskim poremećajima, kao i čimbenici unutar osobnosti bit će prikazani u ovom radu.